

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету журналістики

В.В. Костюк

(підпис) (ініціали та прізвище)

2021

ЖУРНАЛІСТСЬКИЙ ЕТИКЕТ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки магістрів
заочної (дистанційної) форми здобуття освіти
спеціальності 061 «Журналістика»
освітньо-професійна програма «Журналістика»

Укладач: Рогова Т.А., к. соц. ком, старший викладач

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри журналістики

Протокол №5 від "27" серпня 2021 р.
Завідувач кафедри журналістики

Л. В. Чернявська
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету журналістики

Протокол №1 від "31" серпня 2021 р.
Голова науково-методичної ради
факультету журналістики

Н. В. Романюк
(ініціали, прізвище)

Погоджено
з навчально-методичним відділом

О. В. Мелникова
(ініціали, прізвище)

2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 06 «Журналістика»	Кількість кредитів – 3		Вибіркова Вільний вибір у межах освітньо-професійної програми «Журналістика»
Спеціальність 061 «Журналістика»	Загальна кількість годин –90	Семестр:	
Освітньо-професійна програма Журналістика		3-й	
	Лекції		
		6 год	
	Практичні		
		4 год	
	Самостійна робота		
Рівень вищої освіти магістерський		80 год.	
	*Змістових модулів –4	Вид підсумкового семестрового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Журналістський етикет» є ознайомлення студентів з основними аспектами етикету в професійній діяльності, принципами налагодження діалогу з представниками інших національних та релігійних груп, особливостям співпраці з іншими видами ЗМІ, посадовими особами під час різноманітних інформаційних приводів; формування навичок поведінки на світських заходах для преси.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Журналістський етикет» є формування складної та багатоманітної системи умінь і навичок в роботі сучасного мас-медійника з різною аудиторією; створення та користування інформаційно-практичним портфелем компетенцій для орієнтації у складних професійних ситуаціях та його адаптація в сучасних умовах української та зарубіжної журналістики.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
Програмні компетентності: ЗК01. Здатність застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях. ЗК02. Знання та розуміння предметної сфери й розуміння професійної діяльності. ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації з різним колективом. ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.	Володіння поняттєвим апаратом «етикету» та його основними категоріями.
	Розрізнити особливості та правила спілкування з представниками національних, релігійних меншин та представників монарших родин.
	Володіти технікою використання столових приборів на офіційних / неофіційних заходах для преси.
	Комунікувати з представниками різних національностей та релігій під час інтерв'ю та роботи над різножанровими матеріалами.

Міждисциплінарні зв'язки

Курс пов'язаний із «Вступом до фаху» – навчання правил професійної поведінки журналіста у різних умовах роботи, «Журналістською етикою» у сегменті нормативно-правових актів

роботи мас-медійника, «Теорією та методикою журналістської творчості» у навчанні ключових засобів та методів роботи у редакції та за її межами.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Світові та вітчизняні тенденції у формуванні сучасних вимог до етикету

Тема 1. Вступ. Основні завдання курсу. Історія світового та вітчизняного етикету.

Вступ. Інновації курсу. З історії світового етикету. Від епохи ренесансу до століття інформаційних технологій. Розвиток українського національного етикету. Типові риси українського менталітету. Адаптація світового досвіду з етикету в українське середовище.

Тема 2. Діловий етикет та його різновиди

Основні тлумачення ділового етикету. Діловий, професійний та науковий етикет. Основні вимоги до діяльності журналіста у науковому сегменті. Плагіат, цитування, перецитування у наукових роботах із соціальних комунікацій та журналістики. Авторство та співавторство у матеріалах.

Змістовий модуль 2. Дипломатичні норми етикету в журналістській діяльності

Тема 3. Дипломатичний етикет та журналістська діяльність: шляхи поєднання

З історії дипломатичного етикету. Поняття «дипломатичний корпус», «консульська служба». Огляд нормативної бази, що регулює діяльність в дипломатичному корпусі. Робота журналістів з інформаційними приводами дипломатичного характеру. взаємодія з пресслужбами. Правила поведінки на дипломатичних прийомах. Основні тенденції дрес-коду в залежності від події, часу, особи.

Тема 4. Принципи спілкування журналіста з представниками релігійних груп

Традиції спілкування з представниками релігій та сект. Правила встановлення контактів на «своїй» та «чужій» території. Спілкування з релігійними представниками під час свят. Толерантний підхід до налагодження комунікативного акту.

Змістовий модуль 3. Столовий етикет та його особливості

Тема 5. Столовий етикет: особливості формування та функціонування

Історичні основи формування правил столового етикету. Основні правила та вимоги до столового етикету.

Тема 6. Світські заходи для представників ЗМІ: різновиди та характеристики

Основні інформаційні приводи для організації світських заходів. Позиція журналіста на світських заходах. Правила поведінки за столом на офіційних і неофіційних заходах.

Змістовий модуль 4. Правила та норми спілкування з представниками різних національних груп

Тема 7. Етикетні принципи спілкування з представниками національних груп

Принципові різниці менталітету між різними національними групами. Історичні передумови пакету відмінностей. Правила спілкування на «своїй» та «чужій» територіях. Складність встановлення професійних зв'язків з різними національними групами.

Тема 8. Правила спілкування з коронованими особами

Королівства в сучасному світі. Інформаційні приводи для зустрічі з коронованими особами. Основні види публічних заходів. Рекомендації, як спілкуватися із коронованими особами та особами при дворі.

4. Структура навчальної дисципліни

6	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин з. ф.	Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год		о/д ф.	з/дист ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15	2		2				13	5	10	15
2	15	4		4				11	5	10	15
3	15	2				2		13	5	10	15
4	15	4				2		13	5	10	15
Усього за змістові модулі	60	10		6		4		50	20	40	60
Підсумковий семестровий контроль залік	30								20	20	40
Загалом				90						100	

5. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Основні завдання курсу. Історія світового та вітчизняного етикету.	2
2	Столовий етикет: історія та сучасні тенденції	2
3	Дипломатичний етикет та журналістська діяльність: шляхи поєднання	2
Разом		6

6. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Столовий етикет	2
2	Принципи спілкування журналіста з представниками національних та релігійних груп	2
Разом		4

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	Формування та представлення добірки визначень	Укладання добірки визначення поняття «етикет» з різних джерел	За представлені визначення студент отримує 10 б. за умови наявності опрацьованих 7–10 джерел, 8 б. – до 5 джерел.	10
	Тестування у системі Moodle	5 відповідей, де лише 1 правильна. Час обмежений – 10 хв.	За відповідь на питання студент отримує 1 бал, максим. 5 б.	5

	Контрольний практичний захід	Укладання таблиці «Правила спілкування із представниками різних національних меншин».	За повноцінно оформлену таблицю студент отримує 15 балів за умови наявності опрацьованих 7–10 позицій – 10 б.	15
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			15
2	Формування на презентація кейсу	Сформууйте кейс з порадами у вигляді таблиці як комунікувати з та монаршими родинами під час інтерв'ю, зустрічей отовка та презентація інформаційного кейсу з ілюстраціями.	За повноцінно оформлений кейс з прикладами та джерелами студент отримує 10 б. за умови наявності опрацьованих 7–10 позицій – 8 б.	10
	Тестування у системі Мудл	5 відповідей, де лише 1 правильна. Час обмежений – 10 хв.	За відповідь на питання студент отримує 1 бал, максим. 5 б.	5
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			15
3	Формування прикладів порушення норм столового етикету	Підготовка інформаційного кейсу для участі у груповій дискусії «Столовий етикет»	За повноцінно оформлений кейс з прикладами та джерелами студент отримує 10 б. за умови наявності опрацьованих 7–10 позицій – 8 б.	10
	Тестування у системі Мудл	5 відповідей, де лише 1 правильна. Час обмежений – 10 хв.	За відповідь на питання студент отримує 1 бал, максим. 5 б.	5
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			15
4	Формування та презентація таблиці	Укладання таблиці з правилами спілкування з представниками національних груп.	За повноцінно оформлену таблицю з прикладами та джерелами студент отримує 10 б. за умови наявності опрацьованих 7–10 позицій – 8 б.	10
	Тестування у системі Мудл	5 відповідей, де лише 1 правильна. Час обмежений – 10 хв.	За відповідь на питання студент отримує 1 бал, максим. 5 б.	5
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			15
Усього змістові модулі контр. заходів	6			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Теоретичне завдання	Тестування у системі Moodle (10 питань)	1 правильна відповідь – 2 бали. Тести – вибір з множини. Лише одна із запропонованих відповідей правильна.	20 балів
	Практичне завдання	Підготовка та демонстрація відеозвіту (чи презентації із власними фото) про сервірування столу та користування столовими приборами.	Матеріал якісний, повний, сервірування правильне, а помилки зустрічаються рідко – 20-15 балів. Наявність більше 5 помилок у сервіруванні – 14–10 балів. Матеріал має технічні недоліки, поданий невчасно – 9 – 5 б. Матеріал нецілісний, більше помилок, ніж якісного контенту – 4–0 б.	20 балів
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Етика ділового спілкування : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 344 с.
2. Лучишин Г. Конфліктологія та теорія переговорів. Львів : Львівська політехніка, 2015. 200 с.
3. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2018. 218 с.
4. Пантелюк М.І., Маруніч І.І., Гайдаєнко І.В. Ділове спілкування та культура мовлення : підручник. Київ : ЦУЛ, 2020, 156 с.
5. Фреймут О. Школа Ольги Фреймут: Етикет. Київ : Snowdrop, 2018. 96 с.

Додаткова:

1. Афанасьєв І. А. Діловий етикет. Київ : Альтерпрес, 2003. 368 с.
2. Бондаренко І. С. Проблема журналістської етики в контексті освітніх та соціально-професійних трансформацій. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2013. Т. 52. С. 239-242.
3. Бондаренко Т. Етичні дилеми в площині соціокомунікаційної діади журналіст – аудиторія. *Вісник Львівського університету*. Сер.: Журналістика. 2011. вип. 34. С. 66–72.
4. Гірняк К. М. Міжнародний етикет в діловому середовищі. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Гжицького*. 2013. Т. 15, № 1(5). С. 8-45.

5. Гуменюк Б. І. Основи дипломатичної та консульської служби : навч. посібник. Київ : Либідь, 2004. 248с.
 6. Козловська Л., Терещенко С. Чи потрібне істині красномовство (про мовний етикет у науковому спілкуванні). *Культура слова : журн. / НАН України, Ін-т укр. мови* ; редкол.: С. Я. Єрмоленко (відп. ред.) [та ін.]. Вип. 75. Київ : Вид. дім Дмитра Бураго, 2011. С. 170–177.
 7. Коновалова Е. А. Речевої етикет в інформаційно-розвлекательних изданиях. *Культура народів Причорномор'я*. 2007. № 101. С. 93-97
 8. Мануйлов Є. М. Етикет у культурі поведінки та спілкування фахівців права. *Гуманітарний часопис*. 2010. № 2. С. 111–116.
 9. Мельничук О. М. Український мовленнєвий етикет: синтаксично-стилістичний аспект : автореф. канд. філолог. наук : спец. 10.02.01. Чернівці. 2005. 22 с.
 10. Мельничук О. М. Християнсько-релігійні елементи у формулах ввічливості українського народу. *Вісник Чернівецького університету: Слов'янська філологія*. Вип. 87, 2002. С. 101–103.
 11. Проценко О.П. Етикет: становлення початкових форм. *Наукові записки Харківського військового університету. Соціальна філософія, педагогіка, психологія*. Вип. 5. 1999. С. 77–83.
 12. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет : підручник. 2-ге вид., виправл. Київ : Знання, 2012. 262 с.
 13. Хміль Ф. І. Ділове спілкування : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ : Академвидав, 2004. 281 с.
 14. Чмут Т. К. Етика ділового спілкування : навч. посіб. 3-тє вид. Київ : Вікар, 2003. 208 с.
 15. Beckwith H. *Selling The Invisible*. London :Little Brown Book Group, 2012, 256 p.
 16. Berridge G, James A. *Dictionary of Diplomacy: Second Edition*. Macmillan, 2003. 296 p.
- Інформаційні ресурси**
1. Діловий етикет. URL: <http://eti3.ru/dilovij-etiket.html>.
 2. Національний етикет. URL: <http://etuket.com/national>.
 3. Національні особливості туризму. URL: <http://tursvit.info/natsionalni-osoblyvosti-etyketu>.
 4. Положення про Державний Протокол та Церемоніал України від 22.08.2002 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/746/2002>.